

Europa stevent af op uitstel voor de KRW-doelen

'KRW: nog maar
27
maanden tot we de
waterkwaliteit op orde
moeten hebben'

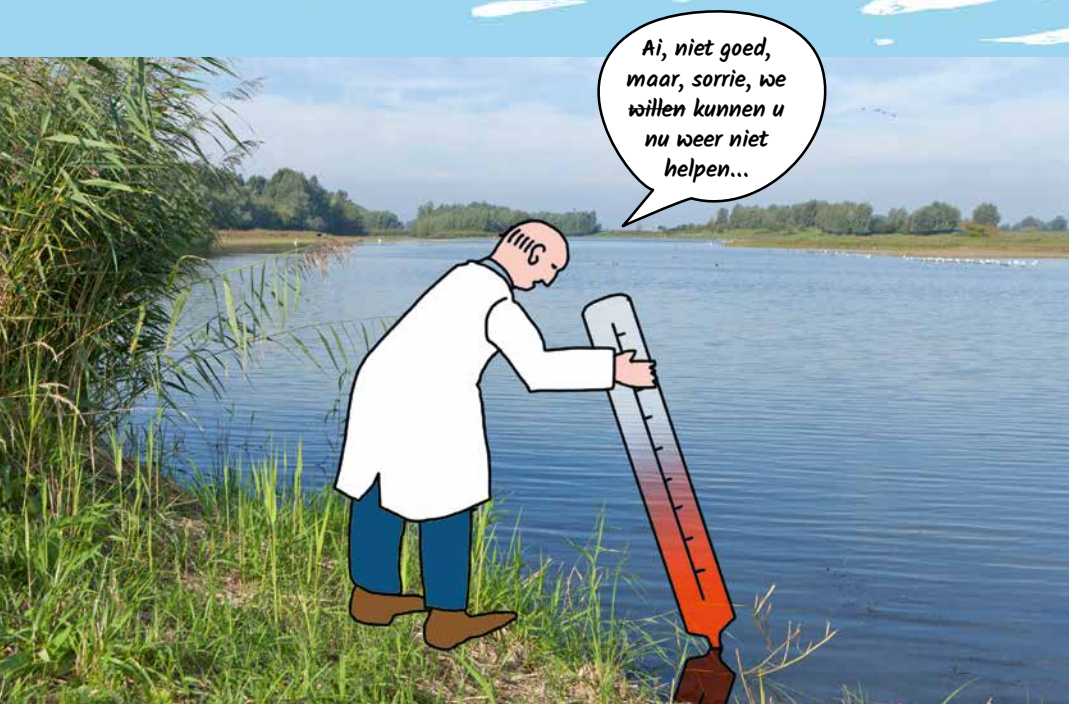

foto Hans van den Bos bewerking Aukje Gorter

De kogel is door de kerk: de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement hebben een voorlopig akkoord bereikt over wijziging van de Kaderrichtlijn Water. Het wetsvoorstel betekent uitbreiding van de prioritair stoffenlijsten en aanscherping van de milieukwaliteitsnormen, maar ook, en dat is voor sommigen goed en voor anderen slecht nieuws: uitstel van deadlines voor het behalen van een goede toestand van grond- en oppervlaktewaterlichamen.

tekst Geert van Duinhoven (Vakblad)

> De langverwachte wijziging van de richtlijnen is het resultaat van een onderhandelingsproces sinds oktober 2022, toen de Europese Commissie een voorstel aannam voor een herziene lijst van verontreinigende stoffen in grond- en oppervlaktewater. 'De overeenkomst zorgt ervoor dat het Europese waterrecht gelijke tred houdt met de wetenschap en met opkomende verontreinigende stoffen', aldus de Deense minister van milieuzaken Magnus Heunicke, tevens voorzitter van de Europese Raad.

In het voorstel is overeengekomen om een aantal nieuwe stoffen toe te voegen aan de prioritair stoffenlijsten. De Europese Commissie heeft daarvoor ook milieukwaliteitsnormen vastgesteld. Op de KRW-lijst staan prioritair stoffen die een groot risico vormen in en via het watermilieu. De meest risicovolle zijn aangemerkt als prioritair gevaarlijk. De lidstaten moeten maatregelen treffen om de emissies van de prioritair gevaarlijke stoffen te stoppen en die van de prioritair stoffen te verminderen. De lijst wordt uitgebreid met onder andere een aantal pesticiden, zoals glyfosaat, en afbraakproducten daarvan. Ook wordt voor oppervlaktewateren een nieuwe somnorm van 0,2 microgram per liter voor een bepaalde set pesticiden geïntroduceerd. Dat betekent dat er niet alleen een norm is voor de stoffen afzonderlijk, maar ook voor een aantal stoffen samen. De totale hoeveelheid van een aantal stoffen mag dan niet hoger zijn dan de somnorm. Sommige van die stoffen waren al aangewezen als prioritair stoffen. Omdat grondwater voor veel lidstaten een voornaam bron van drinkwater is, zullen ook de kwaliteitsnormen voor PFAS in grondwater strenger worden.

Verslechtering van waterlichamen

De definitie van wat verslechtering van de chemische en ecologische toestand van waterlichamen inhoudt, is verduidelijkt. De KRW bevatte tot nog toe slechts een globale definitie. Door

jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie is de definitie aangescherpt. Zo komen er twee extra vrijstellingen voor het verbod op verslechtering van waterlichamen: één voor kortdurende tijdelijke verslechtingen en één voor gevallen waarin verontreinigingen worden verplaatst zonder de totale hoeveelheid ervan in een waterlichaam te verhogen. Deze situaties zullen niet als achteruitgang worden aangemerkt, zolang ze niet leiden tot een (absolute, blijvende) toename van de verontreiniging.

Helemaal bijzonder is dat lidstaten tot 2039 de tijd krijgen om aan de nieuwe normen voor oppervlakte- en grondwaterlichamen te voldoen. Nadere details hierover bevat het persbericht van de EU nog niet, maar afgaand op het onderhandelingsmandaat wordt waarschijnlijk bedoeld op het bereiken van een goede toestand voor grond- en oppervlaktewaterlichamen voor de nieuwe en herziene normen. In bepaalde gevallen zal onder strikte voorwaarden uitstel tot 2045 worden geboden. Voor bepaalde stoffen waarvoor strengere normen gelden zal voor oppervlaktewateren uiterlijk in 2033 een goede chemische toestand moeten worden bereikt.

Deze deadlines leidden al tot kritiek van onder andere het European Environmental Bureau, Pesticide Action Network Europe en het World Wide Fund for Nature (WWF). Sara Johansson van het Europees Milieubureau: 'Na meer dan drie jaar onderhandelingen heeft de EU eindelijk overeenstemming bereikt over de bijgewerkte normen voor watervervuiling – een noodzakelijke stap voorwaarts. Maar deze vooruitgang wordt ernstig ondermijnd door de buitensporige tijdlijnen die de lidstaten zichzelf hebben gesteld om vervuiling in EU-wateren te beperken. Dit verzwakt het potentieel van de Kaderrichtlijn Water als instrument voor preventie.'

Vervolgstappen

Het besluit zal voor formele goedkeuring aan het Europese Parlement en de Europese Raad worden voorgelegd. Daarna wordt de ontwerp-richtlijn in het publicatieblad van de EU gepubliceerd. Vervolgens zal de richtlijn twintig dagen na publicatie in werking treden en zullen alle lidstaten de wetswijzigingen vóór 22 december 2027 in nationaal recht moeten omzetten. Ook zullen lidstaten de wetswijzigingen moeten meenemen in de voorbereiding van nieuwe stroomgebiedsbeheerplannen voor de planperiode 2028-2033. Deze plannen moeten eind 2027 klaar zijn. Daarmee blijft 2027 in elk geval een veelbepalend moment voor het vastleggen van ambitieniveaus en daarmee voor de toestand van Europese waterlichamen.<